GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 9.

We Czwartek Dnia 4. Lutego 1796.

List Galicyanina do Redaktorow Gazety Krakowskiey.

..... Zaczynam czytać z gustem Gazetę Krakowską. — Obfitsza iest i świeższa niż Warszawska a przeto lepsza. Tak bowiem każda gazeta, iak ryba, dotąd dobra, pokí świeża, nadwietrzała zaś zwykła dzielić los starey kobiety. Stałaby się, iak sądzę, gazeta MWMPanow poczytnieysza a tym samym powszechnieysza, gdyby miewała wsobie wszystie rozrządzenia i nakazy, ktore od Rządu wychodzą; wykładane wiernie, rzetelnie i gładko. Łatwoby iey to przychodziło, gdyby dogodnie powszechnemu życzeniu był od dworu Rząd celny w Krakowie postanowiony. Dałyby nieba łaskawe gdyby Arcy-Xiążę Karol, głosem ludu przeznaczany na oblubieńca Królewney Francuzkiey, był naywyższym rządzcą w tym mieście i całey nawet Galicyi. Tóćby dopiero było iedynem dla Krakowa uszczęśliwieniem, na którym mu dotąd zbywa. Winszowałbym z serca szczęścia tego, miastu tylu klęskami skołatanemu, ktore ledwie dziesiątą część ludności dziś posiada, iaką za dawnych czasów miewało. Przez ustanowienie w nim Dykasteryów, zaludniłoby się i zakwitłoby w krótkim czasie. Smutne iego gmachy, które starożytności szczątki na sobie niosą; ożyłyby nieiako. Czas przyszedł, w którym to stołeczne miasto, przestało bydź igrzyskiem fortuny w tym ostatnim wieku bytności krolestwa Polskiego. — Byłoć one w tych trzech latach obmiotem pism i uwag politycznych, dla przytrafionych w nim tylu odmian. — Po upadku ustawy dnia 3. Maia, było w ręku Moskwy. Ta ledwie w nim przezimowała na wiosnę Insurrekcyi ustąpiła. Po przegraney Szczekocińskiey nachylona do upadku Insurrekcya osłabiwszy dużo zapał w poruszonym gminie, przysposobiła napędzony do okopów lud do ucieczki za wisłę, a Kraków opuszczony niemal od mieszkańcow, woysku Pruskiemu otworem zostawiła. To ostatnie obiecuiąc sobie drugą w nim przepędzić zimę, na początku roku bieżącego zgodnie ustąpiło woysku Tego Monarchy, któremu się wprzód na dobrowolne poddanie chętnie pisało. Przez to wiec szczęśliwe zdarzenie dopięło szczytu wysokich swoich żądań. Jakoż wszystkie rozważaiąc okoliczności fizycznie i moralnie, nie mogło bydź to miasto inaczey, iak pod tem iedynie Berłem szczęśliwe. Wszak spływa dla niego wisłą z gór drzewo na opał, a obok przylega nieoszacowany skarb natury. Zbliżyli się do siebie na wspólną pomoc pierwsze życia potrzeby. krótko powiem: zbliżyła się sol do chleba a chleb do soli. Co większa? Panuie w Monarchii Austryackiey Religia katolicka, kwitnie od wiekow pod tem Berłem rząd łagodny, światło czyste, obyczaie dobre, słowem: cnota pod nim i sprawiedliwość kwitnie. Nie bez ukontentowania czytałem w Nr. 6. gazety ninieyszey *Hexastych* na wniście woyska Cesarskiego

do miasta. Nie iestem zaiste *Poeta*, nieumiem sądzić o szyku wyrazów, do rzeczy się przywięzuię. Widzę że wyraża krótko i zwięzło epochę, rzecz i ochęł dobrą. Moim atoli zdaniem iest zakrótki, by miał obiać, co iest tey Monarchii dusza, co ią cechuie i wzmacnia. Zabrawszy nieco mysli z chwalonego dopiero *Hexastychu*, chciałbym, ile można dostarczyć materyi dla piora żywego i mocnego, dla piora ogniem Poetów tchnącego, na wiersz godny uwieńczyć, ięzykiem ludzi uczonych tak znakomitą epokę przez następuiący *Dekastychon*.

Po ciągłych przez wiek klęskach — Dzień piąty Janusa
Łaskawy promień rzuca na miasto Krakusa.
Przez zawarte s słusznością Monarcha przymierze
Osierocony Krakow pod opiekę bierze.
FRANCISZKA nam WTOREGO, Rzymskiego Cesarza
Oyca dobroczynnego, wyrok nieba zdarza.
Wcielamy się w krolestwo Religii i Cnoty
Na prawowierney ziemi zakwitnie wiek złoty.
Słusznie Austrya Koron w Europie Perła.
Szczęśliwy iest ziemianin pod pieczą Jey Berła.

Bynaymniey ia nikomu nieśmiem tego Dekastychonu na wzor wystawiać, ale mogę tylko powiedzieć: że dowcip przenikliwy tak potrafi z rozrzuconych tu i ówdzie świateł korzystać, iak pszczoła może z rozmaitych kwiatów miód wyciągać. Na dostarczenie obfitszey coraz materyi gieniuszowi, przytaczam tu *Dystychon* godny (ieśli się niemylę) wyrycia na wierzchnim kamieniu tey bramy, w którą wódz woyska Cesarza FRANCISZKA II. pierwszym stąpił krokiem - iest następuiący:

Salve Cæsar! ubhinc arisque focisque Secunde!
Terris Crace! undis exere Vanda caput.

Wyznam: co czuię. *Dystych* ten mowi wiele, a więcey ieszcze znaczy. Dziwię w nim mysl piękną i wysoką, choć nieco zaciemną, i odległą. Jest on tego piora iak się domniemywać mogę, zktórego zwykło, międzi dziesięciomą złemi, częstokroć wyskoczyć parę dobrych wierszy. Ktokolwiekby mi tu wyrzucał wadę grammatyczną, ieśli iaka iest; rzekłbym mu, iak w dawnych szkołach mówiono; *solvam tibi solæcismum, sed tu mihi solvas argumentum*. Ktokolwiek by mi rzekł ieszcze że iest śmieszna chcieć by Krakus z Ziemi, Wanda z wody głowę podnosili, powiedziałbym mu śmiało że to bierze zbyt materyalnie, co autor bierze polityczne, a co iest podług zdania mego cnota wiersza. Rozumie on przez Krakusa i Wandę, iak mi się widzi; naypóźnieyszych oboiey płci następcow ich, nie genealogicznych ale narodowych, którzy nieszczęściem zamieszań i burz przywaleni sami przez się iuż znaczyć przestali. Oprócz tego zginąłże iuż Krakus i Wanda, co do pierwiastkowych żywiołow uważani, kiedy nasiona rzeczy są trwałe? Bynaymniey. Nic nieginie w Naturze. Popioły więc i atomy, lub naydrobnieysze z nich proszki w milionowe potem przerodzone ciała niezginęły, ale czynią cząstkę w żyiących, ktorzy wyrastaiącymi z ziemi pokarmem swe utrzymuią bycie.

Otoż to są materyały, ktore szczęśliwy iaki gieniusz obeymie, przeniknie i przeleie na wiersz poważny, mocny i znaczący, na obchod Hołdu wierności, ktory ma w krotkim czasie nastąpić. Nietylko bowiem przystoi ale i należy uwielbić Słońce, które iuż weszło i ma u nas tak świetnieć, iak w całey swoiey Monarchii świetnieie Religią i cnotą. Skoro będzie wiersz taki utworzony, trzymam po gorliwem do zwierzchności przywiązaniu Szlachetnego Magistratu Krakowskiego, że ci Mężowie światli, czuiąc w gruncie serc swoich nieomylne dla miasta uszczęśliwienie w przyszłości wyznaczą nim epokę tak znakomitą, ktorą będzie wdzięczna potomność słodko rozmysłać.

Prosze to troskliwe życzenie moie w swą gazetę wtoczyć i myślącemu czytelnikowi udzielić go, zostaiąc z tem poważeniem, ktore się winno ludziom pilnie służącym sobie i Powszechności.

F... N.....

Z Wiednia d. 27. Stycznia.

Podług ostatnich urzędownych z Włoch wiadomości, iest na tainteyszym woiennym teatrze wszystko wspokoyności; od

10 t.m. zacząwszy od Col di Tenda, aż za Ceva tak wielki śnieg upadł, iż nigdzie niemożną przeiechać.

Z Bonn dnia 9 Stycznia.

Na d. 2 t.m. przybył tu jenerał Jourdan z całą swoią główną Kwaterą; nasz garnizon wychodzi zato do Kolonii. Woyska republikańskie, które od Hundsrük przychodzą, stawaią na zimowe leże w Brabancyi & aż do posiadłości Króla Pruskiego, z tey tu strony Renu, które ieszcze są w ręku Francuzow. Huzáry, strzelcy, i wszystkie letkie woyska zostaną się nad Mozelą. Pomiędzy świeżo przybyłemi Francuzkiemi woyskami, znayduie się wiele, bardzo młodych ludzi. Z Paryża przybyło tu 8 wozow pieniędzy dla woyska. Dywizya jenerała Kleber, stoi garnizonem w Koblentz gdzie 5 t. m. przy ogłosie bębna obwołano zawieszenie broni.

Z Londynu dnia 15 Stycznia.

Przeznaczynie margrabi del Campo, zostaiącego tu dotąd w charakterze posła Hiszpańskiego u naszego dworu, na poselstwo do Francyi, dało tu do rozmaytego mniemania powod. Wiadomo iest, iż t n minister od familii królewskiey bardzo był lubionym; od rozpoczęcia woyny Francuzkiey, był przeciwko niey; mniemaią tedy niektórzy, iż on z natchnienia naszego gabinetu został zmienionym; drudzy dodaią, iż dwor Hiszpański nieidzie znami po przyiacielsku, wysyłaiąc takiego człowieka do Paryża, który tak dobrze zna stan wielkiey Brytanii. Może się wszyscy mylą wswoim rozumieniu; ta odmiana może bydź zamiarem powszechnego pokoiu.

Chociaż nasi ministrowie maią iuż przez pułkownika Craufurd urzędowne doniesienie o zawartym, zawieszeniu broni pomiędzy Austryackiemi i Francuzkiemi jenerałami, ieszcze atoli dotąd niewydali żadnego publicznego o tym oznaymienia; nie wiemy, czy to milczenie ma znaczyć przyzwolenie, czy też naganę tego kroku. Niektorzy utrzymuią, iż nasz rząd w cale niemiał bydź o radę pytanem, ponieważ P. Pitt miał dać Wiedeńskiemu posłowi do zrozumienia, żeby się żadney więcey pożyczki niespodziewał, gdyż iuż bardzo wiele gotowych pieniędzy zagranicę wyszło. Tey wieści niemożna dać tak łatwo wiary, ponieważ ten minister sam w parlamencie tę pożyczkę wniosł, żeby miał tak prędko swoie zdanie odmienić.

We wtorek nadeszły tu wiadomości ze śrzódziemnego morza od admirała Jarvis, iż fregata Flora o 36 armatach pod kommendą kapitana Middleton, krążąca po morzu śrzódziemnym. spotkawszy się z dwiema Francuzkiemi fregatami, iedną o 44, drugą o 32 armatach, i po dwugodzienney bitwie iedne znich zabrała, a drugą do portu wpędziła. Zabrana fregata nazywa się Jphigenia; należała do eskadry Rycherego,

Dowiaduiemy się z Ameryki, iż w izbie reprezentantow, rząd tamteyszy znayduie wielki opor, względem traktatu handlowego z wielką Brytanią; z tym wszystkim podchlebiamy sobie iż ratyfikacya, godnego prezydenta Amerykańskich stanow, tego traktatu, wszystkich umysły poiedna, i doskonałą zgodę pomiędzy wszystkiemi stanami zaprowadzi.

We śrzodę zrana przybył J.K.M. z całą swoią familią z Windsor do pałacu St. James. Po połudiniu o godzinie I. poiechał Krol Jmć z Xciem Wallii, do Carleton pałacu oddać Xżnie Walii wizytę. Nowo urodzona Xżniczka była Królowi Jmć prezentowaną, J.K.M. ią ucałował. Xżna Walii tak daleko iuż przyszła do zdrowia, iż wczoray z łożka stała.

Na audyencyi ranney u dworu złożyli wszyscy dworacy i ministrowie zagraniczni powinszowanie urodzenia Xżniczki. Minister, Amerykański P Adams pożegnał się zaraz przy tey okazyi, ponieważ wyiezdża z Anglii.

Rada Londyńska ułożyła adres do Króla Jmć Królowey i Xżąt Walii, winszuiąc im pomnożenia Królewskiey familii zatym przykładem poydą pewnie i inne miasta.

Hrabia Artezyi, niemogąc w Anglii iako dłużnik, podług kraiowych ustaw mieszkać, obrał sobie mieszkanie w Edin-

12

bergu; d. 8 t. m. były u niego pokoie otwarte, na których się Xżę Bucclough, Lordowie Dalkrit i Gordon i kilku sztabsofficyerów było przytomnych. Dwa razy w tydzień będą zawsze u niego pokoie otwarte. Starszy syn iego Xżę Angouleme znayduie się przy nim.

W Barbados straszliwy Orkan wiele szkody narobił. Nasze woyska znayduią się w St. Domingo w bardzo złym położeniu St. Nicolas Molle, był iuż zupełnie od Francuzów otoczony. Z Gibraltaru popłynęło kilka regimentów do St. Domingo. — Jenerał major Trigg iest wice rządcą Gibraltaru przeznaczonym.

Nowy Amerykański poseł P. Pinckney przybył tu z Francyi, a tayny Hanowerski konsyliarz P. Lenthe, który będzie prezydentem Hanowerskiey kancelaryi, z Hanoweru.

Z Zemlina dnia 15 Grudnia.

Listy z Belgradu zapewniaią, iż odiazd Angielskiego posła Pana Liston z Konstantynopolu, tym bardziey tam wszystkich zastanowił, że niemogą doyść prawdziwey przyczyny iego odiazdu; przy teraźnieyszych okolicznościach, niespodziewaia się żeby to mieysce przez innego tak prędko było zastąpione. To zdarzenie tym więcey teraz ściąga wszystkich uwagę, gdy widzą, iż Porta co raz to ściśley się łączy z Francyą, a Francya znowu, niczego nieopuszcza czymby te związki utrzymać mogła. Przy częstych rozruchach, które się powoli po prowincyach odzywaią, znayduie się Porta w potrzebie związania się z którem Europeyskim mocarstwem. Niedawno, pokazał się i rządca Syryyski Basza Gezar nieposłusznym; zakazał z całey prowincyi, gdzie się tylko rząd iego rozciąga podług ustanowioney ceny wywozu zboża; to szczęście, że Konstantynopol dobrze w nie opatrzony. Gdy powietrze morowe, nadto długo w tym roku trzyma; nakazano więc po wszystkich Moschach publiczne nabożeństwo, któremu sam Wielki Sułtan z pierwszemi urzędnikami przytomnym bywa. Nadzwyczayna burza, miała na Archipelagu wielkie szkody poczynić; wiele okrętów z ryżem, kawą i zbożem, do Kostantynopolu przeznaczone porozbiiać.

Z Hagi dnia 16 Stycznia.

Ponieważ Jeneralne stany ustanowiły dzień 18 Lutego na otwarcie konwencyi narodowey, więc naznaczono na d. 26 t. m. zwołanie seymików, na których obierą elektorów dla wybrania reprezentantów do konwencyi. Wszędzie się krzątaią znaywiększem pośpiechem około nich; w tym miesiącu ieszcze maią bydź wybrani reprezentanci i ich zastępcy. Zelandya i Fryzlandya niechcą tylko same przystąpić do zwołania konwencyi; ale w tym momencie słychać iż deputowani tych prowincyy mieli dostać rezolucyą od stanów prowincyalnych, w którey pochwalaiąc prawdą ich niezezwolenie, ale im nakazuią, aby się ieszcze raz starali nakłonić Jeneralne stany, do odmienienia urządzenia konwencyi, dla zapobieżenia zerwaniu konfederacyi.

Podług ludności 830,000 dusz, iest prowincya Hollandyi na 55 dystryktów podzielona; każdy dystrykt odebrał swoie nazwisko od rzeki; sam Amsterdam ma 14 dystryktów. Każdy dystrykt, wyśle iednego reprezentanta; więc przypada 55 na Hollandyą, ona sama wyśle tyle co inne 4 prowincye razem.

Słychać iż Hollenderskie woyska powracą nazad, które były do armii Francuzkiey nad Ren poszły. — Już wszystkich przyiacioł Sztadhudera oddalono, którzy ieszcze w obowiązkach byli.

Z Neapolu d. 10. Grudnia.

Rządca Perski, bardzo wiele dokucza Rossyi. Jego Armia składa się ze 120,000 ludzi, w którey ma bardzo dobrą iazdę; opanował iuż większą część Georgii będącey pod panowaniem Rossyyskim. Teraz chce oderwać Dońskich i Wolgawskich kozaków, aby za pomocą ich mógł do Astrachanu wtargnąć. Z Portą chce żyć w pokoiu ieżeli się z nim będzie łączyć przeciwko Rossyi.

DODATEK DO Nru. 9.

GAZETY KRAKOWSKIEY

WE CZWARTEK DNIA 4. LUTEGO 1796.

Z Paryża d. 11. Stycznia.

Coraz to bardziey zaczynaią tu obliskim pokoiu z Austryą i Rzecząpospolitą mówić. Drudzy twierdzą, iż pokoy z Anglią ieszcze prędzey doydzie do skutku; ale niewiedzą pod iakiemi kondycyami.

Dyrektoryat wydał 8. t. m. następuiąca rezolucyą: Rozkazuie się wszystkim dyrektorom i właścicielom Paryzkich teatrów pod osobistą odpowiedzialnością, aby codziennie przed zaczęciem sztuki, lub pomiędzy aktami, nakazali swoiey orkiestrze aby tylko same ulubione republikanckie piosneczki, iako to: himn Marsylczyków, *ca ira*, *le chant du part &c* grywały. Zakazuie się wyraźnie, aby nieważono się śpiewać zabóyczey piosneczki *ocknienie ludu*. Minister ogólney policyi, ma iak nayostrzeyszych środków użyć, przeciwko tym wszystkim, którzyby na kommedyi, do przywrocenia tronu, do zagubienia ciała prawodawczego, albo władzy wykonawczey, do buntu lub do zamieszana publicznego porządku zachęcali, i takowych ludzi natychmiast kazać aresztować. Jak ta rezolucya na teatrze na ulicy faydeau czytaną była, wygwizdano tego głośno, który ią czytał.

Dyrektoryat pisał do ministra wewnętrznego następuiący list: Od dawnego czasu obywatelu ministrze, zagęściły się mordy; w wielu departamentach krzewi się wciąż duch buntu. Twoia korrespondencya z administracyami, zapewne cię o tym przekonywa. Dyrektoryat niemoże tego przed sobą zataić, iż ten nieład pochodzi z tchorzostwa, albo raczey z nieobywatelskiego sposobu myślenia administratorow, a osobliwie z niewykonania ustawy 3. brumer, którą wszyscy krewni emigrantów od publicznych urzędow są wyłączeni. Życzeniem iest Dyrektoryatu, aby tym nieprzyzwoitościom iak nayprędzey koniec uczynić; żąda tedy od ciebie obywatelu, abyś mu nieodwłocznie o przedsięwziętych srzodkach do wykonania spomnioney ustawy zdał rapport.

Real donosił w swoim dzienniku, iż codziennie przez Orleans, bardzo wiele Szuanów i Wandeyczykow do Paryża przychodzi. Maią pod protekcyą iedney znakomitey kobiety, w niektorych domach swoie schadzki miewac. Także i jenerał Damican głowa spisku 5. Października, o ktorym rozumiano, iż iest u Szuanow, ma się w Paryżu znaydować.

Niektore tuteysze pisma głoszą, iż tu pokryiomu dezerterow i innych ludzi werbuią; daią każdemu po 5, luidorow na rękę; przeznaczenie ich ieszcze niewiadome.

Nowy Toskański poseł Neri Corsini, ktory na mieysce Hrabi Carlettego posłany stanął tu d. 8. t. m. Wielki Xżę niedał mu tylko 24. godzin czasu, do przygotowania się w drogę. Czeka na swego sekretarza legacyi, który mu listy zaufania przywiezie, dopiero będzie Dyrektoryatowi prezentowanym; tym czasem oddał iuż wizytę ministrowi zwiazkow zagranicznych. To spieszne wysłanie nowego posła, dowodzi iak wielki Xzę troskliwy iest o utrzymanie przyiaźni i neutralności swego kraiu z Rzecząpospolitą. Sekretarzem

legacyi iest P. Favi, który iuż tu na początku rewolucyi to mieysce zastępował.

Od zaczęcia przymuszoney pożyczki, staniała w niektórych departamentach o połowę żywność, a luidor spadł na 1400 liw. I tu w Paryżu iuż żywność staniała.

Dyrektóryat zaczął iuż przedaż narodowych dobr d. 7. t. m. przedał kompanii bogatych Szwaycarow cały grunt około arsenału leżący za 25 millio: liw. w gotowych pieniądzach. Spomniona kompania chce tu założyć iakieś rękodzieła, do których im Sekwana ma bydź bardzo dogodną.

Wice admirał Villaret, który kommenderuie naszą woienną flottą w Orient, donosi ministrowi woiennemu, iż iak tylko się Angielska flotta, która dla zagęszczoney choroby musiała powrocić do Anglii, z pod połwyspku Quiberonu cofnęła, została zaraz kommunikacya pomiędzy portami zachodniemi przywrocona. Iże wydał iuż rozkazy aby bogate transporty żywności, które dotąd musiały się w Bordeaux, Rochefort &c. zatrzymać, popłynęły do Brest. Anglicy, dodaie na końcu, przymusili, niektórych emigrantów do wylądowania, aby się z Szuanami złączyli; ale że ostatni niewidząc się posiłkowanemi od Angielskiey flotty, porozsypowali się, i nieformuią nigdzie całego korpusu.

Nowy minister Policyi Merlin de Douay, wydał do środkowego dozoru Policyi adres, w którym go wzywa, aby się z nim względem poprawienia policyi łączył. Mamy, mowi, wielkie miasto do przeistoczynia; przez odrodzenie Paryża, dokonamy odrodzenia pierwszey na swiecie Rzeczypospolitey. Paryż musi bydź publicznego bezpieczenstwa i dobrych obyczaiów wzorem dla departamentów. Rzeczpospolita i iey ogólna policya, o to są przedmioty, którym się iedynie poswięciłem. Na rozkaz iego zamknięto iuż kilka domów poświęconych grze w Palais royal; z tey przyczyny rzucaią zlemyślni naywiększe potwarze przeciwko niemu.

Pomimo niektórych zażaleń, idzie przymuszona pożyczka wciąż bardzo dobrze. Miasto Orleans złożyło iuż swoie całkowitą część. Wczoray przyszły do Rady pięciuset niektóre zażalenia względem pożyczki; ale Rada pokazała przez prędkie przystąpienie do porządku dniowego, iż ta ustawa musi bydź iak nayściśley wykonaną. Słychać iuż, iż ci którzy niezłożą swoiey części, niedostaną ani mieszkalnych billetow, ani żadnego paszportu, i w potrzebie będą aresztem ukarani.

Cormartin przybył pod konwoiem 200 iazdy do Cherburg, i na wyspie Pelée osadzonym został, gdzie tam poty zostanie, poki niebędzie daley transportowanym.

Słychać iż Charette, który iuż mało co ludzi ma, miał prosić jenerała Gratien o pozwolenie przeyścia ze swoim sztabem do Anglii.

Rozumią iż Jean Bon St. André będzie niedługo morskim ministrem. Odiazd iego na konsula do Algieru tymczasowo zawieszono. Podał rządowi przewyborny traktat, względem organizacyi marynarstwa.

Towarzystwo Panteonu, ieszcze się wciąż zgromadza; powiadaią, iż sławny prezydent wydziału rewolucyynego w Nantes iest iego sekretarzem.

Woienny minister Aubert Dubayet, wydał do wszystkich jenerałow i kommissarzy woyskowych adres, w którym między innemi rzeczami przytacza: Przyszedł nakoniec czas, gdzie wszystkie nadużycia ustać muszą. Nadto długo dopuszczano się naystraszliwszey rozrzutności; taka plama niepowinna więcey chydzić wolnego narodu. Wnet inna organizacya rzeczey nastąpi; wnet otworzą się magazyny, i wiele skarbow natury wyydzie na widok publiczny, które chciwość dotąd ukrywała. Porządek i gospodarstwo musi wszędzie bydź zaprowadzone; wszystkie niepotrzebne osoby, które przy armiach się znayduią, i przez swoy sposób myślenia więcey szkodzą, iak usługi czynią, będą oddalone. Nakazuie się więc wszystkiem osobom woyskowym, aby we wszystkim były Dyrektoryatowi posłuszne, chociażby szło i o ich prywatny in-

teres. Wszelkie uciążliwości obrońcow oyczyzny, będą z uprzeymością przyymowane &c.

Rożne gromady Wandy poskładały znowu broń; ale Szuanie zato ciągną wciąż swoie okrucieństwa. w Cruelly zamordowali iednego kommiſsarza Dyrektoryatu. Pod Angers ściągła się znaczna siła republikanów przeciwko nim. Poczty z Rennes, Brestu &c. przychodzą bardzo poźno, i muszą bywać znaczną eskortą okryte. Ustawa względem przymuszoney pożyczki, nierychło w tamtych stronach będzie wiadomą. Teraz wysyłaią z Rennes morzem poczty. Klub, ktory się tu w pałacu Noailles zgromadza, składa się z deputowanych obydwoch rad; słychać iż maią tam ważnieysze rzeczy w przody ułożyć, nim na seſsye przyydą. Louvet, Tallien, Genisieux, Chenier i Lecointre są także członkami tego klubu.

Od początku rewolucyi, wydały wszystkie prawodawcze zgromadzenia 25,479. dekretów.

Jenerał Rey, który teraz pod kommendą jenera Hoche, na brzegach Brestu kommenderuie. Jenerał Fregeville, który przedtym przeciwko Hiszpanom służył, a teraz przeciwko Szuanom kommenderuie, i jenerał Moncey, wszyscy trzech byli przedtym benedyktynami.

Liczba więźniów wynosi teraz w Paryżu 2,446.

Luidor warta tu 5475 do 5600 liw: w aſsygnatach. Bieg do Hamburga 39,000.

Na seſsyi 8. proponowano Radzie pięciuset, aby w zachodnich departamentach gdzie dla woyny Szuanow wciąż się rozruchy ciągną, zaprowadzić do uspokoienia Szuanów rząd rewolucyyny i osobny sąd kryminalny. Delaunay odezwał się iż w iedney i nierozdzielney Rzeczypospolitey niemoże bydź dwoiaki rząd. Wyznaczono iednak do roztrząśnienia tego proiektu kommiſsya.

Na d. 29 Kwietnia z. r. konwencya narodowa deklarowała pod pewnemi warunkami sekwestracyą dobr rodzicom emigrantow, a naywiecey tych, które iuż należą do emigrowanych dzieci; lecz na d. 30 Czerwca zawieszono znowu tę ustawę.

Na seſsyi Rady pięciuset d. 9. t. m. zdał Pons imieniem na to wyznaczoney kommiſsyi rapport. W tey materyi powstały wielkie spory. Rodzice emigrantow, mowi Pons de Verdun, zasłużyli sprawiedliwie na karę, oni sami namawiali dzieci do emigracyi, albo przynaymniey im się niesprzeciwiali. Oni powinni nadgrodzić tę szkodę, ktorą ich dzieci Rzeczypospolitey wyrządziły; ia wnoszę więc rezolucyą, aby zawieszoną ustawę względem sekwestracyi dobr emigranckich rodzicow, kazać do skutku przywieść. Ta ustawa, odzywa się inny członek, iest całkiem konstytucyi przeciwną; niedąży tylko do wzniecenia rozruchow. Jeżeli rodzice dopomagali swym dzieciom do emigracyi, to każmy ich ukarać; ale niebądźmy niesprawiedliwemi względem nich. Jeżeli zabierzecie oycu emigranta dobra, uczynicie iego dzieci, które nie emigrowały nieszczęśliwemi, i zaszczepicie od pokolenia do pokolenia nienawiść przeciwko rewolucyi. Audouin: Długo prawodawctwo skakało z iedney opinii do drugiey względem emigrantow: ustawa, ktora przeznacza, zostawione dobra po emigrantach na własność Rzeczypospolitey, iest zapewne sprawiedliwą, bo ktoż kazał emigrantom porzucać swoię oyczyznę? Nikt przeto niewątpi iż dobra emigrantow należą do Rzeczypospolitey; a czyż Rzeczpospolita powinna czekać na obięcie tych dobr, aż rodzice emigrantów wymrą? Interes Rzeczypospolitey wymaga śpieszney konfiskaty; przez nią uymie znacznie żrzódeł naszym nieprzyiaciołom, a pomnoży nasze siły do prowadzenia skuteczniey woyny. Wreszcie zostaie iedna część tych dobr dla rodzicow, a tym sposobem będą kiedyś w stanie zakupić i resztę. Nakoniec Rzeczpospolita niedzieli się w ten czas z rodzicami, kiedy ich maiątek nieprzechodzi 20,000 liw. Żądam więc aby przystąpić do głosow na tę rezolucyą. Dumolard: Żaden reprezentant niepowinien bez popełnienia występku, wta-

kiey materyi gdzie idzie o zwalenie zasady związku społecznego milczeć. Jeżeli zwątlemy przycieś politycznego budynku, to iest, prawo własności, zadamy politycznemu ciału niezagoione rany. Wszyskie wyobrażenia sprawiedliwości nikną, ieżeli grabież szczególnikow, zostanie przykładem rządu upoważnioną. — Na te słowa powstał straszny hałas. Chenier, Tallien i 20 innych członkow, domagali się aby Dumolard do porządku dniowego był zwroconym. (Stało się.) Ja nieiestem, mowił daley Dumolard, ani spolnikiem, ani obrońca emigrantow, iestem tylko obrońcą sprawiedliwości. Powiadaia, iż nad drobnemi rzeczami, tyczącemi się porządku cywilnego, kiedy idzie o wielki polityczny interes, niepotrzeba się zastanawiać; ale prawa poiedynczych osob, powinny bydź tak święte, iak i całego narodu. Reprezentanci ludu! badźcie tym czymeście bydź powinni, sprawiedliwoscia samą zwyciężycie wszyskie fakcye; bez niey będziecie ieszcze raz uciśnieni. Chcecie bydź wolnemi, a nieumiecie bydz sprawiedliwemi. Nietykalność własnosci, iest węgielnym konstytucyyney budowy kamieniem; wyymiycie go, a budowa się obali. Wykonanie spomnioney ustawy, grozi nam na nowo rozruchami; iestże to roztropność, ieszcze raz zatchnąć sztandar domowey woyny? Żądam aby ta ustawa została nazad cofnioną. — Wielu ieszcze mówiło za ustawą i przeciw, aż nakoniec, po wielu sporach została zniektóremi odmianami większością głosow utrzymaną.

Od Granic Hiszpańskich dnia 4 Stycznia.

Piszą z Madrytu, iż Krol Jmć Królowa, Xżę Asturyi, Infant, D. Anton, z swoią żoną i Xżę pokoiu (Alkudya) udali się do Badajos w Estramadurze. Podobney podroży, ieszcze od rządu Filipa V. żaden król nie odprawił; w teraźnieyszych okolicznościach, podaie do rożnego domniemania powod. Reszta dworu uda się do Aranjuez. Zamiarem tey podroży ma bydź: widzenie się osobiste, z Królową Portugalską, z Xciem Brazylii i iego zoną. Potym ma się familia królewska do Sewilii udać, i tam któryś miesiąc zabawić. Drudzy dodaią, iż tam na grobie S. Ferdynanda, z powodu ostatniey choroby Xcia Asturyi ma bydź złożone offiarowane wotum. W Madrycie i około Madrytu, znayduie się zawsze pełno woyska. Aresztowanie wielu znacznych osób, sprawiło tam wielkie nieukontowanie.

Z Hagi d. 20. Stycznia.

Dzień wczorayszy był poświęcony rożnym uroczystościom, na obchód rocznicy wniścia Francuzow do Amsterdamu. Wieczor byli nasi reprezentanci z ministrem Francuzkim, na komedyi Francuzkiey. Klub Patryotyczny dał na ulicy Poote, bardzo okazały bal; cała tą ulica była z tey okazyi illuminowana. Nawet Francuzki poseł dał tego samego dnia w pałacu Xcia Oranii na 60 osob obiad; członki naszego rządu były na nim.

Przed wczorem odebraliśmy wiadomość iż Francuzkie woyska obiety naszą Kolonią S. Eustachiusza w Zachodnichindyach aby ią przed Anglikami okryć.

Prowincya Hollandyi, kazała publikować, że ponieważ Anglia oddaliła od służby emigrantow Hollenderskich, zaczym mogłoby się ktoremu zachcieć do swoiey oyczyzny nazad powrócić; ostrzego więc każdego, iż któryby się ważył nazad wrócić, karę smierci na nich bez żadnego procesu rozciąga. Inne prowincye maią podobne publikacye wydać. Ci, którzy iuż są na gruncie Rzeczypospolitey, maią się 24 godzin ustąpić, inaczey podpadaią tey samey karze.

Z Torunia dnia 16. Stycznia.

Podług wiadomości z Petersburga; uwiiaią się bardzo kuryerowie między Rossyą i Szwecyą; maią bydź wielkiey wagi negocyacie w robocie.